

Óli Jacobsen

TÁ “ACTIVE” GEKK BURTUR Í 1945

Hesa ferð hava vit frásøgn frá Jens Andreas Hansen í Kollafirði um ta meira ókendu søguna, tá ið “Active” gekk burtur undir krígunum.

Jens Andreas royndi eitt sindur av hvørjum á sjónum og var manga vandaferð.

Hann varð føddur í 1911 og doyði í 1992. Her er partur av hansara søgu til sjós.

Til Íslands at keypa fisk

Tann 28. okt. 1944 mynstraði Frederik Olsen úr Rituvík sum skipari við Active. Hinir vóru bestimaðurin Jóhan Henrik Fr. Olsen, Rituvík, motorpassari Jens Andreas Hansen, Kollafirði, kokkur Johan Jacob Olsen, Rituvík, dekkarar vóru Per Olsen, Rituvík, John Egholm, Tórshavn og Petur Juel Vang úr Froðba.

Fyrst varð siglt yvir á Seyðisfjørð at keypa fisk, men tá teir ongan fisk finga har varð siglt suður á Norðfjørðin at royna fiskakeyp. Tá nú heldur ongin fiskur fekt á Norðfjørðinum varð siglt norður til Akureyrar, har ein skaði varð umvældur. Tá hetta var liðugt, varð siglt inn á Skutilsfjørð at keypa fisk, men har finga teir ongan. Teir lógu tó jólini har og vórðu bodnir at halda jólahátíðina hjá Frelsunarherinum. Á nýggjárinum varð so siglt til Reykjavíkar at keypa útgerð. Í Reykjavík finga teir fulla last.

Sunnudagin 14. jan. varð so hildið avstað við 171 tonsum av fiski í lastini. Siglt varð suður til Vestmannaoyggjarnar, haðani kós varð sett til Onglands.

Komu í illveður

Fyrst var veðrið hampilgt, men so vaks

vindurin, og týsdagin 16. jan. var ódnarveður av útnyrðingi, skonnartseglið skrædn-aði, og ein brotasjógvur skræddi skeilettið yvir kahúttini av, so nógvur sjógvur kom niður tann vegin. Manningin fór beinan vegin undir at negla segldúk fyri niðurgongdina, so skipið ikki fylltist av sjógvi beinan vegin. Seinni hendan dagin stókk stórbummurin av, so tá bleiv bara siglt við klyvara og fokku.

Sjógvurin í skipinum vaks so skjótt, at neyðugt var at steðga motorinum, sum tá stóð í sjógvi. Jens Andreas fór í holt við at taka hann sundur til reinsingar og fekk hann – ein Vølund motor – sum eisini dreiv lensipumpuna, í gongd aftur. Ljósomotorurin, ið var steðgaður, fekk hann eisini í gongd aftur.

Pumpaðu í 35 tímar

Pumpað og oyst varð uttan íhald í einar 35 tímar í vánaligastu umstøðum hugsast kann. Rigningurin á stórmastrini í bakborði brast. Skonnartrigningurin í bakborði brast eisini. Hósdagin batnaði veðrið eitt sindur, so tað gekk so toliliga at halda skipið lens við motorinum, við dekspumpunum og við at oysa. Men tá fóru menn at leggjast fyri, tí ongin vatnsopin var eftir og ongin kolamoli at koyra í eldin. Tað stóð verri og verri til við rigninginum, og menn vóru so mikið viknaðir, at summir lógu í koyggjunum.

Náttina til 20. jan. rak “Active” fyri vág og vindi, men so við eitt sóu teir skips-

lanternur og fóru at blussa fyri at fáa skipið til sín. Skipið kom til teirra, og tað var íslenski trolarin “Fagriklettur”, ið var á veg úr Onglandi til Íslands. Hann legði seg stutt frá teimum at biða eftir dagslýsi. Skipararnir samdist um, at Fagriklettur skuldi sleipa “Active” ávegis móti Føroyum til annað skip, ið varð varskógvað, kundi koma teimum til hjálpar. Gjørt varð klárt at sleipa, men íslenski skiparin hevði hug at biða eftir frægari veðri. Biðað varð til út á seinnapartin, men tá fór barometrið at falla, og hann øtlaði veðrið. Av ótta fyri at mastrarnar fóru at detta, samdist manningin um, at einastu ráðini vóru at fara av skipinum og umborð á “Fagraklett”, áðrenn myrkrið kom.

Teir vónaðu at kunna bjarga skipinum dagin eftir.

Farið varð av skipinum

11 tímar aftan á at “Fagriklettur” var kominn til teirra, var henda avgerð at fara av skipinum boðað skiparanum, og teir settu beinanvegin ein bjargingarflaka út, sum teir lótu reka móti “Active”. Tað eydnaðist eisini froyingunum at krækja í flakan og gera enda á hann, so hann kundi verða drigin millum skipini. Jens Andreas greiddi frá, at teir fóru út á flakan frá hekkuni í tveimum bólkum, fyrru ferð triggir menn, seinru ferð restin, fyra menn, og teir blivu háláðir umborð á “Fagraklett”. Veðrið var tá so nógv versnað, at teir finga ikki flakan umborð aftur og máttu tessvegna sleppa

Jens Andreas Hansen var góður frásøgumaður

honum. “Active”, sum var komin nær til at søkka, hvarv í kavarokinum, so teir sóu hana ikki aftur. Hetta hendi fríggjadagin 19. jan. 1945, 200 fjórðingar úr Mykinesi.

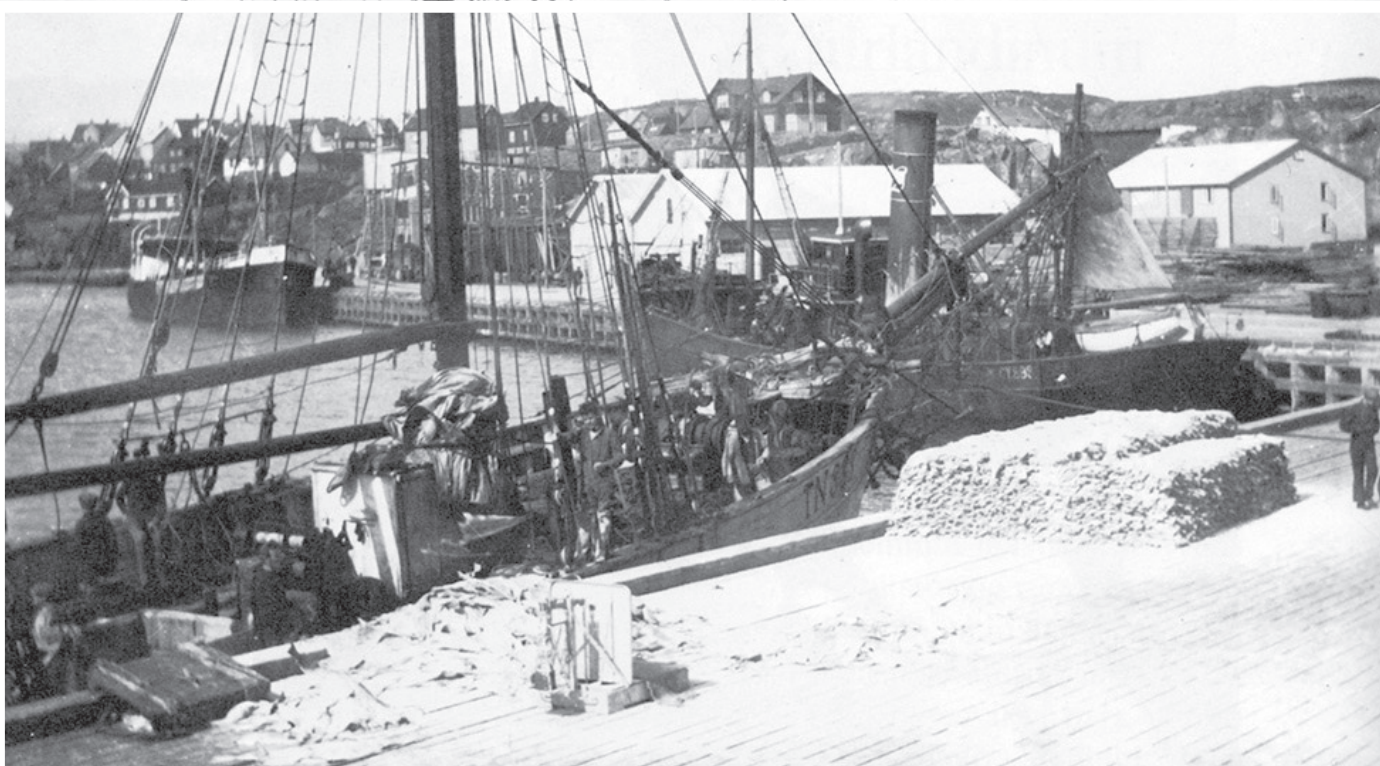
Frá einum vanda í annan

Teir vórðu væl móttiknir umborð á “Fagrakletti”, men stutt eftir, at teir vóru komnir um borð, breyt ein stórsjógvur, sum gjørdi, at lastin skeyst, og trolarin legðist á síðuna. Farið varð beinanvegin í lastina at skumpa kolið á pláss, so trolarin aftur fekt á rættkjøl. At spakarnir tibetur lógu frammi undir bakkanum gjørdi, at teir finga fatur á teimum. Verri hevði verið, um teir høvdu ligið í lastini.

Eftir boðum frá amerikansku herleiðsluni í Íslandi varð siglt til Reykjavíkar, har teir vórðu koyrdir á sjúkrahús býarins til kanningar. Jens Andreas, ið varð skaddur undir hesum baksinum, fekk neyðugu læknahjál. Teir búðu einsamallir í stórarí barakk hjá amerikamonnum í okkurt um eina viku. Jens Andreas og John Egholm í Havn fóru tá umborð á froyyska trolaran “Stella Argus” til fiskiskap við Ísland og vórðu settir í land í Havn, tá báturin var á veg til Onglands at selja veiðina. Hinir fimm av manningini fóru heim við “Polo”, sum eisini skuldi til Onglands at selja veiðina.

Aftur til sjós

Sama várið í 1945, fór Jens Andreas aftur til sjós við “Eyðbjørg” hjá Alfred Johannesen í Havn og var sum vant motorpassari. Veitt varð við snurpinót eystan fyri Vestmannaoyggjarnar, og haðan siglt til Aberdeen at selja. Skipari var Theodor Johannesen í Fuglafirði. Túrunin niður var vánaligur. Tá teir vóru komnir einar 30 fjórðingar suður úr Jarlshøvd, finga teir illveður av landsynningi og ein stórsjógv, sum tók nótarlínurnar út um lúnningini, men stroparnir hildu, so teir finga tær inn aftur. Í hesum óveðrinum slongdist av tí eina brotinum ketan úr ketukjallaranum

Active landar saltfisk í Havn